

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jana Dvořáka v právní věci žalobce: **Ing. M. J.**, zast. JUDr. Lubomírem Holbou, advokátem, se sídlem Zlín, tř. Tomáše Bati 201, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2006, č. j. 22 Cad 159/2006 - 20,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2006, č. j. 22 Cad 159/2006 - 20, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 23. 3. 2006, č. x, bylo podle § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád), zastaveno řízení o návrhu žalobce na přepočítání invalidního důchodu a na neodkladné vyplacení „navýšení“ důchodu od roku 1973 do roku 2006. Žalovaná vycházela ze zjištění, že v téže věci bylo již vydáno rozhodnutí ze dne 3. 11. 2004, č. 280 924 403, jehož výrokem byla zamítnuta žalobcova žádost o zvýšení dávky plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též jen „ZDP“). Poukázala na to, že v odůvodnění zmíněného rozhodnutí byl podrobně zrekapitulován výpočet výše důchodové dávky a konstatována důkazní zjištění vyplývající jak z rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 4. 4. 1996, sp. zn. 7 C 141/95, jehož výrokem bylo prohlášeno okamžité zrušení pracovního poměru žalobce ze dne 22. 6. 1973 jeho tehdejším zaměstnavatelem za neplatné, tak z rozsudku téhož soudu vydaném dne 6. 10. 2003, sp. zn. 7 C 291/94, jehož výrokem označeným bodem I., byla bývalému zaměstnavateli žalobce uložena povinnost zaplatit žalobci částku 212 217 Kč, jako náhradu mzdy za období od 14. 5. 1985 do 31. 12. 1990. Žalovaná připomněla odůvodnění svého předchozího rozhodnutí, podle něhož tato skutečnost nemůže mít vliv na výši důchodové dávky, neboť

plný invalidní důchod byl omezen 60 % průměrného měsíčního výdělku a především náhrada mzdy ve výši 212 217 Kč, náležející za období od 14. 5. 1985 do 31. 12. 1990, nespadá vůbec do rozhodného období pro stanovení průměrného měsíčního výdělku – to totiž končí rokem 1973. Žalovaná připomněla, že žaloba podaná žalobcem proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 11. 2004 byla rozsudkem Krajského soudu v Brně, vydaným dne 13. 6. 2005, pod sp. zn. 33 Cad 150/2004, zamítnuta a následně žalobcem podaná kasační stížnost byla pak odmítnuta (pro opožděnost) usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. 4 Ads 113/2005. Žalovaná porovnáním výroku ve věci dříve vydaného a již pravomocného rozhodnutí ze dne 3. 11. 2004 (k tehdy vznesenému požadavku žalobce) a obsahu jeho posledního procesního podání ze dne 24. 2. 2006, majícího charakter žádosti o úpravu důchodové dávky, dospěla k závěru, že nově formulovaný požadavek vychází ze stejných skutkových a právních východisek a je vymezen zcela identicky jako v předchozí žádosti, o níž již bylo rozhodnuto. Ze skutkového hlediska se požadavek i nadále opírá o zjištění vyplývající z rozsudku vydaného v pracovně-právním sporu, tedy o skutečnost, ze které vycházelo i rozhodnutí předchozí. Podle názoru žalované k žádné relevantní změně nedošlo ani ve vývoji právní úpravy, neboť zákon č. 24/2006 Sb., který lze uplatnit jen na dávkové nároky vzniklé za jeho účinnosti, vychází z definičního kritéria náhrady mzdy vyplacené za měsíce, za které taková mzda náležela. Při případném uplatnění speciálního pravidla o zápočtu vyměřovacího základu, resp. hrubého výdělku, na základě soudem přiznané náhrady mzdy je proto podstatným zjištěním, za jaké období taková mzda náležela; vzhledem k tomu, že v daném případě se jedná o roky 1985 – 1990, které nespadají do rozhodného období pro přiznání plného invalidního důchodu žalobci, nemůže mít podle názoru žalované právní úprava obsažená v zákoně č. 24/2006 Sb. žádný vliv na právní řešení již dříve žalobcem vzneseného požadavku. Žalovaná uzavřela, že věcná správnost výroku rozhodnutí ze dne 3. 11. 2004, č. x, byla navíc potvrzena v přezkumném řízení soudním, takže případné nové rozhodnutí ve věci samé by přicházelo v úvahu jedině při zjištění nových skutkových okolností nebo změny právní úpravy (poukázala v tomto směru na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2004, sp. zn. 2 Ads 16/2003). Za právně relevantní změnu právní úpravy lze podle jejího názoru považovat jedině takový předpis, jehož aplikace přichází s ohledem na vymezení věcného a časového rozsahu v souvislostech konkrétního případu vůbec v úvahu. Vzhledem k tomu, že požadavek vznesený žalobcem v podání ze dne 24. 2. 2006 směřuje ke stejnému nároku, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto, shledala žalovaná žalobcovu žádost jako zjevně právně nepřipustnou. Dovídala, že v projednávané věci je dána procesní překážka věci pravomocně rozhodnuté s tím, že jakékoliv další dokazování by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie. Proto bylo řízení zastaveno. V poučení proti tomuto usnesení uvedla jednak, že řádné opravné prostředky v řízení správním se proti němu nepřipouštějí a současně uvedla, že proti tomuto usnesení lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů od jeho oznámení doručením u Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení.

Žalobce, řídě se tímto posledním poučením žalované, podal proti rozhodnutí o zastavení řízení odvolání, o němž odbor sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí jako odvolací orgán, rozhodl rozhodnutím ze dne 19. 6. 2006, č. j. 2006/39016-32, tak, že je jako nedůvodné zamítl a napadené usnesení žalované ze dne 23. 3. 2006, č. j. x, potvrdil. Napadené usnesení shledal, jak po stránce obsahové, tak po stránce formální, v souladu se zákonem a připomněl v této souvislosti ustanovení § 68 ZDP, podle něhož se o změně výše důchodu za dobu před 1. 1. 1996 rozhodne podle předpisů platných před tímto datem, přičemž podle § 70 téhož zákona se invalidní důchody přiznané před 1. 1. 1996 považují za plné invalidní důchody podle ZDP, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. 12. 1995. Kombinace těchto dvou ustanovení znamená tudíž, že skutečnost nastalou po 31. 12.

1995, nelze pro důchod přiznaný před 1. 1. 1996 posuzovat podle ZDP, nýbrž podle předpisů dřívějších, konkrétně těch, které byly účinné v době, kdy na daný důchod vznikl nárok. Nárok žalobce na důchod invalidní vznikl v lednu 1974, tedy za účinnosti zákona č. 101/1994 Sb. o sociálním zabezpečení, přičemž tyto důchody se vypočítávaly z výdělků za posledních 5 nebo 10 let před vznikem nároku na důchod, podle toho, co bylo pro žadatele výhodnější. Částka přiznaná žalobci rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně, jako náhrada mzdy podle jeho požadavku za dobu od 14. 5. 1985 do 31. 12. 1990 do tohoto období nespadá. Z tohoto důvodu byla původní žádost odvolatele ve stejné věci zamítnuta a toto rozhodnutí potvrzeno pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Brně. Důvod odmítnutí následné kasační stížnosti žalobce pak je zcela bez vlivu na právní posouzení předmětu opakované žádosti.

Výše citované rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí obsahuje poučení, že proti tomuto rozhodnutí se podle § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat a současně informaci, že proti němu lze podat podle § 4 odst. 1 písm. a), § 7 odst. 3 a § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“), žalobu do dvou měsíců poté, co bylo rozhodnutí doručeno, a to u krajského soudu příslušného podle bydliště žalobce; lhůta je zachována, bude-li žaloba podána ve lhůtě u uvedeného ministerstva.

Vycházejí z tohoto poučení, podal žalobce dne 2. 8. 2006 u Krajského soudu v Brně žalobu označenou jako „nová opakovaná žádost – návrh žaloby na Českou správu sociálního zabezpečení ve věci přepočtu invalidního důchodu“, v níž jako žalovanou stranu označil Českou správu sociálního zabezpečení a v níž nesouhlasil se zastavením řízení „o přepočet invalidního důchodu z titulu nezákonného rozhodnutí totalitního soudu z roku 1973 o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru“. Připomněl znovu, že po dvaceti letech soudy vydaly rozsudek, jímž vyslovily neplatným okamžité zrušení pracovního poměru z roku 1973, přičemž toto rozhodnutí nabylo právní moci. Následně pak soudy rozhodly, že i když jen částečně, a to za roky 1985 – 1990, došlo k újmě na mzdě žalobce, přičemž ušlá mzda mu byla přiznána ve výši 212 217 Kč. Nástupnická organizace žalobce tuto částku byla povinna zaplatit a také ji zaplatila na sociální zabezpečení a na podporu zaměstnanosti, jako povinný odvod na účet Pražské správy sociálního zabezpečení u K. b. Žalovaná poté obdržela všechny zákonné podklady k tomu, aby provedla přepočet invalidního důchodu, přičemž žádost byla podána již v roce 2003. Žalovaná však tomuto návrhu nevyhověla a celou situaci nezákonně mařila, věc dohnala k soudu, konkrétně ke Krajskému soudu v Brně, který vydal rozsudek dne 15. 6. 2005, pod sp. zn. 33 Cad 150/2004, jenž však žalobce odmítl. Současný stav je podle žalobce takový, že Ministerstvo práce a sociálních věcí, jako nadřízený úřad žalované, jej utvrdilo v tom, že provede nápravu, pokud soud rozhodne o nutnosti a správnosti přepočtu. Pak ministerstvo věc napraví tím, že vydá také rozhodnutí, v němž se stanoví tento přepočet invalidního důchodu. Žalobce navrhuje, aby rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 6. 2005, sp. zn. 33 Cad 150/2004, byl zrušen, České správě sociálního zabezpečení, aby bylo uloženo přepočítat jeho invalidní důchod tak, že za roky 1985 – 1990 se do příjmu zahrnuje částka 212 217 Kč a následně až do současnosti se provedou příslušné valorizace tak, jak byly tyto uplatňovány v jednotlivých letech do současnosti.

Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě uvedla, že její usnesení o zastavení řízení ze dne 23. 3. 2006, č. x, obsahovalo poučení, že proti němu lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od doručení u Ministerstva práce a sociálních věcí. Žalovaná proto namítá, že k řízení o žalobcově odvolání není věcně příslušný krajský soud, neboť věc nespadá do pravomoci soudů. Vzhledem k tomu navrhla, aby pro nesplnění podmínek řízení soud žalobu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) odmítl.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 31. 10. 2006, č. j. 22 Cad 159/2006 – 20, žalobu odmítl a současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí připomněl, že v napadeném rozhodnutí žalované byl žalobce řádně a včas poučen, že proti tomuto rozhodnutí správního orgánu lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od jeho oznámení doručením u Ministerstva práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení. Zdůraznil ustanovení § 5 s. ř. s., podle něhož, nestanoví-li tento zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon. Podle názoru krajského soudu citované ustanovení upravuje častou situaci, kdy se účastník řízení z neznalosti v důsledku nesprávného právního poučení, mnohdy také pro nejasné znění zákona, obrací na soud s podáním, které ve skutečnosti je opravným prostředkem podle procesních předpisů správního práva a nepatří o něm rozhodovat soudu, ale vyšší správní instanci. V těchto případech citované ustanovení soudního řádu správního ukládá soudu povinnost takové podání odmítnout. Krajský soud dále cituje ustanovení § 89 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, je odvolacím správním orgánem nejbližší nadřízený správní orgán. Konečně pak cituje ustanovení § 68 písm. e) s. ř. s., podle něhož je žaloba nepřijatelná tehdy, domáhá-li se žalobce přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Podle názoru krajského soudu je mimo vší pochybnost, že v dané věci nebyla k projednání dána věcná příslušnost Krajského soudu v Brně, neboť věcně příslušným podle výše citovaného ustanovení správního řádu bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí – odbor sociálního pojištění, který jako odvolací orgán ostatně ve věci rozhodl dne 19. 6. 2006, rozhodnutím č. j. 2006/39016-32, a to tak, že odvolání žalobce proti usnesení žalované o zastavení řízení zamítl jako nedůvodné a napadené usnesení potvrdil. Proto soud na základě těchto skutečností žalobu pro nepřijatelnost podle § 68 písm. e) s. ř. s. rovněž odmítl.

Proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Brně podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž znovu opakoval, že dne 1. 8. 2006 podal žalobu proti rozhodnutí žalované, jímž bylo neprávem zastaveno řízení o přepočtení invalidního důchodu a to z důvodu, že v důsledku neplatného zrušení pracovního poměru s bývalým zaměstnavatelem V. ú. p. s. a následných rozhodnutí soudů došlo k zaplacení náhrady mzdy, kterou mu byl povinen uhradit právní nástupce bývalého zaměstnavatele – C. s. i., a. s., P. 10, a to za dobu od roku 1985 do roku 1990 ve výši 212 217 Kč, přičemž tato organizace zaplatila z tohoto titulu povinný odvod ze mzdy na účet sociálního zabezpečení ve výši 48 174 Kč a na podporu zaměstnanosti, povinný odvod z přijaté mzdy ve výši 6,9 %, na účet Pražské správy sociálního zabezpečení. Přestože se tak stalo, nepromítla se náhrada mzdy, ani příspěvek na sociální zabezpečení do výše invalidního důchodu stěžovatele, jak by mělo být v souladu se zákonem i s logikou tohoto výjimečného případu, který v celistvosti ještě není dokončen, protože soudy náhradu mzdy, kterou stěžovatel oprávněně požaduje (za hmotnou, osobní i rodinnou krivdu, která mu neplatným skončením pracovního poměru vznikla), nezohlednily. Stěžovatel zdůrazňuje, že právní nástupce jeho zaměstnavatele současně s platbou předal přímo žalované všechny zákonem požadované dokumenty, vč. evidenčního listu. Žalovaná má k dispozici všechna potřebná soudní rozhodnutí. Stěžovatel má za to, že napadené usnesení soudu se vůbec nezabývalo jeho žalobou z pohledu judikatury Ústavního soudu, zejména rozhodnutí č. II. ÚS 348/04 z 9. 6. 2005, kterým byl zrušen rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně sp. zn. 5 Ads 60/2003, v němž byl zaujat závazný právní názor i pro obecné soudy a to, že náhrada mzdy vyplacená zaměstnanci je důvodem na přepočtení důchodové základny a důchodu jako takového. Proto označil napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně za vadné a navrhoval, aby Nejvyšší správní soud po přehodnocení napadeného

usnesení a řízení, jež mu předcházelo, změnil usnesení Krajského soudu v Brně tak, že žalované České správě sociálního zabezpečení se ukládá povinnost provést přepočtení invalidního důchodu žalobce, včetně valorizací, podle zaplacené náhrady mzdy z titulu neplatného skončení pracovního poměru za období let 1985 – 1990 a následně až do současnosti. K výzvě krajského soudu doplnil stěžovatel kasační stížnost přípisem došlým uvedenému soudu dne 18. 12. 2006 tak, že předmětné usnesení napadá v celém rozsahu, přičemž důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je nezákonnost rozhodnutí, které nerespektovalo judikaturu Ústavního soudu jmenovitě rozhodnutí výše již uvedené ze dne 9. 6. 2005, č. II ÚS 348/04.

Žalovaná vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Brně a řízení předcházející jeho vydání a dospěl k závěru, že v projednávané věci není vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), neboť napadené usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, tedy postup soudu, jímž odmítl žalobou se zabývat, je rozhodnutím nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost, spočívající ve vnitřní rozpornosti důvodů, které soud k odmítnutí žaloby vedl (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.). Proto se Nejvyšší správní soud musel od důvodů kasační stížnosti odchýlit.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že podáním ze dne 24. 2. 2006 požádal stěžovatel znovu o přepočtení plného invalidního důchodu (jeho zvýšení), a to v návaznosti na rozsudek Okresního soudu ve Zlíně sp. zn. 7 C 141/95, jímž bylo prohlášeno za neplatné okamžité zrušení pracovního poměru podle § 53 odst. 1 písm. b) zákoníku práce, dané stěžovateli dne 22. 6. 1973 jeho tehdejším zaměstnavatelem V. ú. p. s., P. 10, (potvrzeného rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 19. 5. 1999, sp. zn. 15 Co 418/96), a dále rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 10. 2003, sp. zn. 7 C 291/94, jímž bylo žalovanému – C. s. i., a. s., se sídlem v P. 10 (jakožto právnímu nástupci bývalého zaměstnavatele stěžovatele) uložena povinnost zaplatit žalobci 212 217 Kč, a současně byla vyslovena předběžná vykonatelnost tohoto rozsudku ve výroku o uložení této povinnosti. V části, v níž se žalobce domáhal, aby žalovanému byla uložena povinnost zaplatit mu dalších 3 312 877 Kč, byla žaloba zamítnuta, stejně jako v části, v níž se domáhal zaplacení částky ve výši 10 215 Kč, jakožto náhrady nákladů vynaložených na uplatnění práva v souvislosti s neplatným rozvázáním pracovního poměru. Přisouzená částka ve výši 212 217 Kč, která byla stěžovateli vyplacena, představuje náhradu mzdy podle § 61 odst. 1 zákoníku práce za dobu od 14. 5. 1985 do 31. 12. 1990 z titulu neplatného rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením, z níž žalovaný (v pracovně právním sporu) zaplatil pojistné a příspěvek na podporu zaměstnanosti v celkové výši 62 817 Kč. Stěžovatel požadoval, aby mu v souvislosti s vyplacenou částkou a odvedeným pojistným byl upraven dosud pobíraný plný invalidní důchod a poukázal v tomto směru mimo jiné též na opakovaně výše již zmíněný nálezný Ústavního soudu č. II. ÚS 348/04 z 9. 6. 2005 a v souvislosti s ním i na změnu judikatury správních soudů o zápočtu náhrady mzdy z neplatného skončení pracovního poměru do vyměrovacího základu pojištění a na novou právní úpravu, danou zákonem č. 24/2006 Sb., jímž se mj. mění též zákon o důchodovém pojištění. Česká správa sociálního zabezpečení podle ustanovení § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, řízení zastavila, neboť návrh stěžovatele označila za zjevně právně nepřipustný pro překážku věci pravomocně rozhodnuté, a to předchozím jeho rozhodnutím ze dne 3. 11. 2004, č. x, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o zvýšení plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. s odůvodněním, že skutečnosti, o které žalobce opíral svoji žádost, nemají vliv na výši jeho důchodu, neboť dodatečně mu vyplacená

náhrada mzdy za dobu od 14. 5. 1985 do 31. 12. 1995 nemůže být zahrnuta do rozhodného období pro stanovení vyměřovacího základu (průměrného měsíčního výdělku) pro vyměření invalidního důchodu, neboť rozhodné období končí kalendářním rokem předcházejícím roku vzniku nároku na invalidní důchod, tedy rokem 1973, takže částky náhrady mzdy náležející za pozdější období důchod žalobce neovlivní. Žalovaná zdůraznila, že věcná správnost výroku tohoto rozhodnutí byla potvrzena v přezkumném řízení soudním, a to pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 13. 6. 2005, č. j. 33 Cad 150/2004 – 48, takže případné nové rozhodnutí ve věci samé by přicházelo v úvahu jedině při zjištění nových skutkových okolností, nebo změny právní úpravy, k čemuž v dané věci nedošlo.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že postup žalované, jímž zastavila řízení pro překážku věci pravomocně rozsouzené podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, není správný. Žalovaná především nevzala v úvahu, že řízení ve věcech důchodového pojištění je upraveno zvláštním zákonem, jímž je zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 5 písm. a) č. 1 rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení podle tohoto zákona o dávkách důchodového pojištění, pokud není v tomto zákoně stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení. Žádost stěžovatele o změnu výše plného invalidního důchodu je nepochybně nárokem na dávku důchodového pojištění, neboť podle ustanovení § 4 odst. 1 ZDP se z důchodového pojištění poskytují starobní, plný invalidní, částečný invalidní, vdovský a vdovecký, a sirotčí důchod. Řízení o těchto dávkách je upraveno v § 81 a násl. zákona č. 582/1991 Sb. Řízení o přiznání dávky se zahajuje na základě písemné žádosti a řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění se zahajuje na základě písemné žádosti nebo z podnětu orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak. Zahájení řízení o dávku důchodového pojištění brání tomu, aby v téže věci probíhalo jiné řízení. Zahájení řízení o plný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o částečném invalidním důchodu; zahájení řízení o částečný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o plném invalidním důchodu. To neplatí jen tehdy, probíhají-li v téže době řízení o přiznání částečného invalidního důchodu a přezkumné řízení soudní z důvodu odnětí plného invalidního důchodu (§ 81 odst. 1, 2 a 3 citovaného zákona). O naposledy uvedený případ v projednávané věci nešlo, takže žádná zákonná překážka nebránila žalované v zahájení řízení o změně dávky důchodového pojištění a současně zde nebyly ani důvody pro zastavení řízení podle § 83a zákona č. 582/1991 Sb. (které na daný případ nelze vůbec vztáhnout, neboť se dotýká jiné problematiky), ani podle § 66 odst. 1 správního řádu, (užitého pro toto řízení ve smyslu ustanovení § 108 zákona č. 582/1991 Sb.). Z žádného ustanovení, ať již naposledy zmíněného zákona či správního řádu nelze dovozovat, že by předchozí, byť pravomocně skončené řízení o dávce důchodového pojištění, tvořilo bez dalšího překážku věci rozhodnuté, pro niž by řízení mohlo být zastaveno. Ostatně řízení podle § 56 odst. 1 písm. b) ZDP (zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, důchod se zvýší, a to ode dne, od něhož zvýšení náleží) prakticky překážku věci pravomocně rozhodnuté vylučuje.

Procesní institut zastavení správního řízení přichází v úvahu v případech uvedených v § 66 odst. 1 a 2 správního řádu. Řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví především v případě, že a) žadatel vzal svou žádost zpět, b) byla podána žádost zjevně právně nepřipustná, c) jestliže žadatel neodstranil podstatné vady žádosti v určené lhůtě, které brání pokračování v řízení, d) jestliže nezaplatil správní poplatek, k jehož zaplacení byl vyzván, e) jestliže správní orgán zjistí překážku řízení podle § 48 odst. 1 správního řádu, podle níž zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu, dále f) jestliže žadatel zemřel

nebo zanikl, pokud v řízení nepokračují právní nástupci nebo pokud není více žadatelů, a nebo zanikla-li věc nebo právo, které se řízení týká, rovněž v případě g) že žádost se stala zjevně bezpředmětnou a konečně též h) z dalších důvodů stanovených zákonem. O žádný takový případ však v projednávané věci nejde, neboť z citované právní úpravy vyplývá, že v řízení správním je důvodem pro zastavení řízení výslovně jen tzv. překážka zahájeného řízení (litispendence), když zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu. Překážka věci pravomocně rozhodnuté není výslovně označena jako důvod pro zastavení řízení. Správní řízení nelze podle názoru Nejvyššího správního soudu bez dalšího zastavit ani z důvodu uvedeného v § 48 odst. 2 správního řádu, neboť ustanovení § 66 odst. 1 na něj neodkazuje. Podle tohoto ustanovení (§ 48 odst. 2 s. ř.) lze přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost téže osobě z téhož důvodu pouze jednou. V tomto ustanovení jde o jakýsi zvláštní případ překážky věci pravomocně rozhodnuté, nikoliv však o jeho klasickou podobu ve smyslu, v němž je právní teorií i praxí dosud chápána; zřejmě za splnění podmínek zde uvedených by mohla být důvodem pro zastavení řízení podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu pro zjevnou právní nepřípustnost žádosti. Toto ustanovení však nelze vztáhnout na případ stěžovatele, neboť jemu žádné právo nebo povinnost předchozím rozhodnutím, pro jehož existenci správní orgán řízení zastavil, přiznáno či uloženo nebylo. Žádost stěžovatele nelze označit za zjevně právně nepřípustnou ve smyslu citovaného ustanovení správního řádu, a to ani pokud by překážka věci pravomocně rozsouzené byla vykládána tak, jak ji vnímá např. soudní řád správní (§ 46 odst. 1 písm. a/) či občanský soudní řád (§ 159a odst. 5), neboť překážka věci pravomocně rozhodnuté není dána v případě, jde-li sice v novém řízení o tentýž právní vztah mezi týmiž účastníky, avšak opírá-li se nově uplatněný nárok o jiné skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a k nimž došlo až později. Těmito skutečnostmi nemusí být toliko změna skutkových okolností, ale též tvrzená změna právní úpravy, event. vývoj v judikatuře, jakkoliv se mohou žalované jevit tyto okolnosti jako věcně nedůvodné. V takovém případě měla žalovaná žádost zamítnout z důvodů, pro které pokládala žádost za nedůvodnou, a nikoliv řízení zastavit pro překážku věci pravomocně rozhodnuté.

V každém případě však nutno zdůraznit, že její rozhodnutí bylo vydáno v režimu řízení o dávkách důchodového pojištění podle ustanovení § 81 a násl. zákona č. 582/1991 Sb., proti němuž nejsou ve smyslu ustanovení § 89 odst. 1 téhož zákona žádné opravné prostředky v řízení správním přípustné. Taková rozhodnutí podléhají přezkumu soudu na základě žaloby podané podle ustanovení § 65 a násl. soudního řádu správního. Ze soudního přezkumu jsou vyloučena jen rozhodnutí, která jsou podkladem pro rozhodnutí o důchodu z důchodového pojištění; soud přezkoumá takové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu. Poučení, které je obsaženo v napadeném usnesení žalované ze dne 23. 3. 2006 je zmatečné, neboť na straně jedné se v něm uvádí, že proti tomuto rozhodnutí se žádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí, avšak současně obsahuje rozhodnutí poučení o možnosti podání odvolání proti němu ve lhůtě 15 dnů od jeho oznámení doručením u Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení. Druhé poučení o odvolání neodpovídá zákonu a pokud se jím stěžovatel řídil a podal odvolání proti napadenému rozhodnutí k označenému ministerstvu a nikoliv žalobu k příslušnému soudu, pak tato skutečnost nemůže jít k jeho tíži. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí, které bylo v této věci vydáno dne 19. 6. 2006, č. j. 2006/39016-32, nemělo být podle názoru Nejvyššího správního soudu vůbec vydáno, neboť uvedené ministerstvo k jeho vydání nebylo orgánem příslušným a jde tudíž o rozhodnutí nicotné,

příčemž k nicotnosti musí soud přihlížet z úřední povinnosti. Zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovou vadou, která vyvolává jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu.

Pokud tedy v projednávané věci podal stěžovatel žalobu dne 1. 8. 2006, v návaznosti na doručení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí, v níž označil jako žalovanou Českou správu sociálního zabezpečení a v doplňku žaloby ze dne 5. 9. 2006 pak uvedl, že napadá usnesení žalované z 23. 3. 2006 a též rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 6. 2006, jímž bylo usnesení žalované potvrzeno, pak krajský soud měl zrušit napadené rozhodnutí žalované pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem bez jednání rozsudkem, neboť rozhodnutí o zastavení správního řízení nemělo být z důvodu výše již vysvětlených vydáno, a měl současně zrušit rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 6. 2006, neboť jde o rozhodnutí nicotné (§ 76 odst. 1 písm. c/ a odst. 2 s. ř. s.).

Jestliže krajský soud takto nepostupoval a naopak odmítl se věci zabývat pro nepřipustnost žaloby, pak je jeho rozhodnutí nezákonné, neboť proti rozhodnutí žalované o dávce důchodového zabezpečení je nepochybně žaloba přípustná ve smyslu ustanovení § 89 odst. 1 a 2 zákona č. 582/1991 Sb. (a contrario) nehledě k tomu, že napadené rozhodnutí o odmítnutí žaloby je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, spočívající v nejasnosti a rozpornosti důvodů, pro něž soud žalobu odmítl. Na jedné straně totiž v odůvodnění napadeného usnesení cituje ustanovení § 5 zákona č. 150/2002 Sb., pamatující na možnost domáhat se ochrany práv ve správním soudnictví jen po vyčerpání řádných opravných prostředků (jakoby naznačuje, že tyto v projednávané věci vyčerpány nebyly), na straně druhé však připouští, že stěžovatel podal proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 3. 2006 odvolání k Ministerstvu práce a sociálních věcí – odboru sociálního pojištění, který o odvolání rozhodl rozhodnutím ze dne 19. 6. 2006, avšak činí závěr, že žaloba proti rozhodnutí žalované je nepřipustná zřejmě proto, že mělo být podáno odvolání u uvedeného orgánu. Pokud krajský soud akceptoval, podle názoru Nejvyššího správního soudu nesprávný procesní postup správních orgánů, pak v jeho rozhodnutí chybí zaujetí stanoviska k možnosti podání žaloby proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí, o němž byl stěžovatel tímto orgánem poučen a jímž se řídil.

Ze všech výše uvedených důvodů muselo být proto napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2006, č. j. 22 Cad 159/2006 – 20, Nejvyšším správním soudem zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), tj. tím, že v dalším řízení zruší uvedený soud napadené rozhodnutí žalované ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a věc jí vrátí k dalšímu řízení k dalšímu řízení se závazným právním názorem znovu rozhodnout věcně o žádosti stěžovatele ze dne 24. 2. 2006 na přepočtení (zvýšení) plného invalidního důchodu, a zruší též (bez dalšího) rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 6. 2006, č. j. 2006/39016-32, pro nicotnost.

Pouze nad rámec potřebného odůvodnění k námitce stěžovatele, která v tomto zrušovacím rozhodnutí nemohla být projednána, neboť se týkala věcného posouzení nároku, tj. aplikace nálezu Ústavního soudu č. II ÚS 348/04 ze dne 9. 6. 2005 na řešenou otázku, Nejvyšší správní soud dodává, že z obsahu spisu Okresního soudu ve Zlíně sp. zn. 7 C 291/94, zjistil, že rozsudek uvedeného soudu ze dne 6. 10. 2003 (č. listu 383), jímž byla žalovanému – C. s. i., a. s., se sídlem v P. 10 – H., P. 16, uložena povinnost zaplatit žalobci částku 212 217 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku, byl v tomto výroku k odvolání

žalovaného zrušen a věc v tomto rozsahu vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2005, č. j. 49 Co 150/2004 – 512. Otázka výše náhrady mzdy tudíž není doposud pravomocně vyřešena, a to bez ohledu na to, že tuto částku již žalovaný stěžovateli uhradil a odvedl z ní příslušné platby pojistného.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne Krajský soud v Brně též o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu